

בעזהשי"ת

זמן תפלת מנחה ער"ש חנוכה והדלקת נר חנוכה

בער"ש חנוכה דעת הפוסקים דצריך להתפלל תפלת מנחה ואח"כ להדליק הנרות חנוכה, **והפרמ"ג** (סימן תרע"א בא"א סק"י) כתב הטעם משום דמחזי כתרתי דסתרי דאם מדליק הרי עושהו בזה לילה, וא"כ איך יתפלל אח"כ מנחה, וכ"כ **במשנ"ב** (סק"ב) וכן פסק **בדרך החיים** (אות ג') וכן נהג הרה"ק בעל **הדברי חיים מצאנז** זי"ע (חמדה גנוזה ח"ב אות צ"ו).

הברכי יוסף (סי' תרע"ט אות ב' הובא דבריו **בפתחי תשובה** סי' תרע"ט) כתב בשם **מהר"ש אבןב** דיש לזהר להתפלל מנחה בע"ש של חנוכה ואח"כ להדליק נ"ח כי תפלת מנחה נגד תמיד של בין הערבים ונ"ח היא זכר לנס הנעשה בנרות המנורה, הנדלקות אחר תמיד של בין הערבים.

אבל למעשה מנהגינו שמדליקין מקודם ולאחריה מתפללין מנחה. וכבר נאמרו כמה טעמים לישב מנהגינו מטעם **הפרמ"ג**, ראה **שו"ת צור יעקב** (סי' קל"ו) אבל עדיין צ"ע לישב המנהג, מטעמו של **החיד"א**.

ונראה לענ"ד לבאר, **בשו"ע או"ח** (סי' א' סעיף ט') דעת **המחבר** דאומרים קודם פרשת התמיד ואח"כ פרשת הקטורת, ומבואר **בב"י** משום דאחר התמיד מקריבין הקטורת, אבל **במגיד מישורים** הובא **במג"א** (שם ס"ק י"ב) דעתו לומר קודם פרשת הקטורת קודם פרשת התמיד, וטעמא מדתנן פרק ג' דיומא (ל"א): קטורת של שחר היה נעשה היתה קריבה בין דם לאיברים, וס"ל דאמירת פרשת התמיד היא נגד הקרבת האיברים, וקטורת הקטירו מקודם, אבל **המג"א** נוטה לדעת הב"י משום **דבסדר היום** כתב דעיקר כפרה בדם כמ"ש **תלמידי רבינו יונה** (ריש פ"ד דברכות) אבל כתב **המג"א** דבתפילת המנחה כו"ע מודי דתמיד קודם לקטורת כדאיתא בגמ' יומא (ל"א): דקטורת של בין הערבים הקטירו בין איברים לנסכים.

היוצא לנו מזה דדעת **המג"א** דאמירת פרשת התמיד היא במקום שחיטת וזריקת דם של התמיד דהיא עיקר הקרבן, ותפילה היא במקום הקרבה, ע"כ אומרים פרשת הקטורת בין פרשת התמיד ותפילה שאז היתה זמן הקטרתו.

והגרעק"א ציין **להט"ז** (סי' קל"ב סק"ב) דדעתו ג"כ דאמירת פרשת התמיד היא במקום שחיטת וזריקת דם של התמיד, והתפלה היא במקום הקרבת האיברים, דאילו במקום שחיטתו וזריקתו הרי פרשת התמיד במקומו, ותרתי למה לי, עיי"ש.

ובתפלת מנחה סובר **הט"ז** (בסי' רל"ה סק"ב) דהיא ג"כ במקום הקרבת האיברים של התמיד, והביא ראיה ממה שכתב הטור (סימן רל"ה) דתפלת ערבית היא נגד איברים ופדרים שלא נתעכלו ביום, ממילא שמע מינה שתפלת מנחה כנגד עיקר הקטרתו.

ונקדים עוד, דבמשנה יומא (ל"א): מבואר דקטורת של בין הערבים היתה נקטרת בין איברים לנסכים, משמע דאיברים קודם לקטורת ונרות, אבל דעת **הרמב"ם** (תמידין ומוספין פ"ו ה"א) דבתמיד של בין הערבים קטורת קודמת להקרבת האיברים דז"ל: וכסדר שעושין בכל יום בבקר כך עושין בין הערבים, וכבר תמחו **הלחם משנה**, ו**המשנה למלך בדבריו** דהלא בגמ' יומא (ל"א): מצינו כמה חילוקים בין סדר עבודות של תמיד של שחר ובין סדר העבודות של תמיד של בין הערבים.

ובאבן האזל (פ"ד עבודת יוה"כ פ"ה ב') מדויק מזה דס"ל **להרמב"ם** דמש"ה לא מונה אב"י כשמונה סדר המערכה בסדר של הקרבת תמיד של בין הערבים שום עבודה, משום דחולק על מתני' דיומא (שם) וס"ל דכמו דבבוקר קטורת קודמת לאיברים ה"ה בערב, אבל הדלקת הנרות שאני בין הערבים משחרית דהיתה אחר קטורת כמבואר בגמ' פסחים (נ"ט). דקטורת קודמת לנרות, וקרא דבין הערבים יקטירנה ה"ק בעידנא דאדלקית נרות תהא מיקטרא קטורת, וכן נפסק **ברמב"ם** (הל' קרבן פסח פ"א ה"ד) ומש"ה לא מונה אב"י חילוק זה, משום דעיקר סידור דמסדר אב"י הוא סדר המערכה והוא בהקרבת הקרבנות והשייך להם, אבל הטבת הנרות והדלקתם לא שייך לסדר המערכה, אלא דמ"מ כיון דמתחיל סדר תחילת היום ממערכה גדולה וכו' וכשמגיע לדישון מזבח הפנימי אינו יכול לדלג ומסדר וכו' עיי"ש שמאריך.

והאבן האזל (שם) כתב דמצא **במאירי** ביומא דכתב מפורש דאין הלכה כמתני' ביומא, אלא קטורת קודמת לאיברים.

וע"כ דדעת **הט"ז** היא כדעת **הרמב"ם**, דבתמיד של בין הערבים קטורת קודמת להקרבת האיברים, דהא ס"ל מפורש דתפלת מנחה היא במקום הקרבת האיברים, ופרשת הקטורת אומרים קודם התפלה, ע"כ דדעתו ג"כ כדעת **הרמב"ם** דהקרבת איברים בתמיד של בין הערבים היתה אחר הקטרת הקטורת, נמצא דאף הדלקת הנרות שהיא תיכף אחר הקטורת היתה קודם הקרבת האיברים, על כן שפיר מדליקין קודם תפלת מנחה שהיא במקום הקרבת האיברים.

אבל לפי דעת **המג"א** (הנ"ל בסי' א' סק"ט) דס"ל מפורש דבתמיד של בין הערבים היתה הקרבת האיברים קודם הקטורת, עדיין צ"ע למה מתפללין מנחה אחר הדלקת נרות, הלא במקדש היתה הקטרת האיברים קודם הדלקה, ועוד תימה על אמירת פרשת התמיד קודם פרשת הקטורת, והא ס"ל **להמג"א** דהקטורת הקטירו בין הערבים אחר הקרבת האימורים, וע"כ דס"ל דאמירת פרשת התמיד היא מקום שחיטתו וזריקתו והקרבתו, א"כ קשה קושית **הט"ז** תרתי למ"ל.

אבל אפ"ל לבאר דלהמג"א לשיטתו מיושב שפיר מנהגינו, דמה שציין המג"א דתפלתו היא נגד זריקת הדם, ומקורו **מרינו יונה** במשנה ברכות (פ"ד) תעין שם ותרעה דס"ל דתפלת המנחה עד הערב, היינו עד שקיעת החמה, משום דאמרין בזבחים (נ"ו) דדם נפסל בשקיעת החמה, וכיון דתפלת המנחה היא נגד תמיד של בין הערביים, ועיקר התמיד הוא "**זריקת הדם**", וכי היכי שזריקת הדם אין זמנה אלא עד שקיעת החמה, הכא נמי תפלת המנחה שנתקנה כנגדה אין זמנה אלא עד שקיעת החמה בלבד, היוצא לנו מזה דמשום דס"ל לרבינו יונה דעיקר תפלה היא נגד זריקת הדם ע"כ זמן תפלת מנחה היא רק עד השקיעה, כזמן זריקת דמה של התמיד.

אבל להלכה הא פסק המחבר **בשו"ע** (סי' רל"ג ס"א) דעכשיו נהגו להתפלל תפלת מנחה עד הלילה, ופשוט שהכוונה לצאת הכוכבים כמבואר שם בדברי **הרמ"א**, א"כ אדרבה מוכח להיפך דתפילת מנחה אינו נגד הדם אלא נגד הקטרת האיברים.

ומצאתי בספר **אפיקי מגינים** (או"ח סי' א' בביאורים סק"ט) דמתרין דלפי"מ ש"ש **בשאגת אריה** (דיני תפלה סי' י"ז) דהא דדם נפסל בשק"ח היינו סוף השקיעה, ודלא כרבינו יונה ורבינו תם, מיושב שפיר.

אבל **המג"א** (שם בסי' רל"ג סק"ג) נותן טעם חדש על מה שאנו מתפללין אחר השקיעה עד צאת הכוכבים, ומחדש כי תפלת המנחה לא נתקנה נגד הקרבת תמיד של בין הערביים אלא **כנגד המנחה הבאה עם התמיד**, וזו לא נפסלה בשקיעת החמה אלא זמנה כשאר דיני התורה עד צאת הכוכבים, ולכן אף תפלת המנחה שכנגדה אפשר להתפלל עד הלילה.

ויסוד דבריו מבאר **המג"א** (ריש סי' רל"ב) בהקדמה, והיא **מתוס'** בפסחים (ק"ז. ד"ה סמוך למנחה) דהקשו אמאי קרי ליה מנחה דאי משום דמנחה היתה קריבה בין הערבים הלא גם בשחר קריבה מנחת חביתין ומנחת תמיד, ומתרצים בתירוצן השני דאמרין ברכות (דף ו:) הוי זהיר בתפלת מנחה שאף אליהו לא נענה אלא בתפלת מנחה, ושמא בשעת הקרבת מנחה נענה, ולכך קרי ליה תפלת מנחה שאז היה שעת רצון, וכן דעת **הגר"א בשנות אליהו** (ברכות פ"ד מ"א) דעיקר תפלת מנחה היא נגד מנחת התמיד, ומה שאמרו תפלות נגד תמידין תקנו, היינו עם כל מה ששייך לו, עיי"ש.

וכן מבאר **הפני יהושע** (ברכות כ"ו:) דאמרין בגמ' מפני מה אמרו תפלת המנחה עד הערב שהרי תמיד של בין הערבים קרב והולך עד הערב, וכתב לתמוה, דהלא מבואר בגמ' זבחים (נ"ו) דדם נפסל בשקיעת החמה, וכתב **הפני"** דנראה לו לומר דשיעורא דתמיד לאו אשחיתת זריקת התמיד קאי שנפסל בשקיעת החמה, אלא נגד הקטרת התמיד הוי זמן תפלה, ואע"פ דהקטרה כשרה כל הלילה מ"מ עיקר מצות הקטרה 'ביום' היא, דחביבה מצוה בשעתה ומש"ה דחי שבת, וקיי"ל דעד צאת הכוכבים 'ממא' הוא, דדוקא גבי דם אמרין זבחים (נ"ו) דדם נפסל בתחילת שקיעה, כיון דמיתרא קרא דביום הקריבו עיי"ש.

אבל כתב **הפני"** דאכתי קשה היאך אפשר לומר דזמן הקטרת תמיד ביום היינו עד צאת הכוכבים, דהא ביומא (ל"א:) תנן להדיא דקטורת של בין הערבים זמנה בין איברים לנסכים וא"כ לאחר הקטרת התמיד עדיין היו צריכין להקטיר קטורת ולהטיב הנרות שזמנם ג"כ ביום קודם צאת הכוכבים עכ"פ, וכתב **הפני"** וז"ל: וחזרתי על כל הצדדים ולא מצאתי מקום ליישב, אם לא שנאמר מה שאמרו חכמים שתמיד קרב והולך עד הערב, היינו כל מה דשייך להקרבת תמיד והיינו נסכי התמיד שהן בכלל תמיד, כדכתיב עולת התמיד ומנחתו.

ונקדים עוד, דיש לעיין ולדון אימתי הקריבו מנחת הנסכים בכל יום קודם ההדלקת הנרות או לאחריה, ומצאתי דכבר נחלקו בזה **החכם רבי ששת** השואל **והרשב"א** (ח"א סי' ע"ט) דר' ששת סבר דנסכים עביד להו מקמי נרות, אמנם שיטת **הרשב"א** דצריכין לעשות הפסקה בין הנרות, ונסכים קרבינ לאחר הטבת שתי נרות, עיי"ש.

והכהן שדעתו יפה **החפץ חיים זצ"ל** בספרו **לקוטי הלכות** עמ"ס תמיד (סוף פ"ג) כתב מפורש דאחר הקטורת מדליקין הנרות של בין הערבים ואחר זה מקריבין המנחה ונסכיה.

והרחיב הדיבור בביאורו **זבח תודה** (ד"ה ואחר זה מקריבין המנחה ונסכיה) דכן מבואר **בסידור יעב"ץ**, וכ"מ **ברא"ש** (בעבודת יוה"כ), עיי"ש, ולא קשה ממה דאיתא ביומא (ל"ד) דקטורת של בין הערבים קודמת לנסכים, ומשמע דאין להפסיק ביניהם והדלקת הנרות יהיה אח"כ, דהא מבואר בפסחים (נ"ט) דקטורת קודמת לנרות, וקרא ובהעלת אהרן את הנרת בין הערבים יקטירנה (שמות ל"ח) ה"ק בעידנא דאדלקית נרות תנא מיקטרא קטורת, משמע דרק קטורת יקדימה ולא המנחה ונסכיה, אמנם **בסמ"ג** (מצות עשה קס"א) איתא להדיא דהנסכין קודמין לנרות שנאמר יערוך אותו וכו' מערב עד בוקר (ויקרא כ"ד) שאין לך עבודה אחרת כשרה מערב עד בוקר, אמנם לפי המסקנה בגמרא משמע דדוקא עבודת פנים דכוותה קממעט ומאי ניהו קטורת, וע"כ נ"ל דט"ס הוא וצ"ל דקטורת, אמנם דעת רבינו ירוחם דנסכים קודמין לנרות.

וכן דעת הפני יהושע דהדליקו הנרות קודם הנסכים (ראש השנה ל: תוס' ד"ה ונתקלקלו) ו**בשו"ת בית אפרים** (או"ח סי' ט' ד"ה והנה במג"א) הקשה עליו **מהסמ"ג** (הנ"ל) אבל כבר כתב **החפץ חיים** דט"ס בדברי **הסמ"ג**, עיי"ש.

וכבר הקשה **בשו"ת בית יצחק** (או"ח סי' י"ב אות י"ב) מגמ' תמורה (י"ד) דברים שדרך ליקרב ביום כגון הקומץ הלבונה ומנחת נסכים שמעלן מבוא השמש דאף הקטרת המנחה אינה כשרה אלא ביום קודם השקיעה, וכבר דן בזה **הקרבן אורה** זבחים (נ"ו) עיי"ש.

ולפי"ז א"ש מנהגינו אף לדעת המג"א, דהא תפלת מנחה לשיטת המג"א היא נגד המנחה הבאה עם התמיד, וזו היתה נקרב לאחר הדלקת הנרות, ע"כ אנו מתפללין תפלת מנחה אחר הדלקת נרות חנוכה.

היוצא לנו מזה דתפלת מנחה שאנו מתפללין לדברי הט"ז היא נגד **הקרבת האיברים**, ולשיטתו ההקרבה היתה קודם הדלקת הנרות ולדברי **המג"א** היא נגד **מנחה הבאה עם התמיד** ג"כ היו במקדש קודם הדלקת הנרות, וא"ש מנהגינו שאנו מתפללין מנחה ער"ש אחר הדלקת נרות חנוכה.

ואל תקשה דא"כ אף בימות החול נמי ידלקו נרות חנוכה קודם תפלת מנחה, אבל נכון הדבר דבימות החול ממ"נ צריכים להדליק אחר השקיעה כמבואר בשו"ע (סי' תרע"ב סעיף א'), ולדעת **הגר"א** (שם ד"ה סוף) דמדליקין תיכף אחר שקיעה ראשונה א"א להתפלל עוד מנחה לדעתו (עי' סי' רס"א), ולדעת **המג"א** (סי' תרע"ב סק"א) א"א להדליק קודם צאה"כ, ורק בערב שבת דמדליקין מבעוד יום כלשון **הרמ"א** (תרע"ט סעיף א') ומברך עליהם אע"פ שמדליקין מבעוד יום גדול, והטעם מבואר ב**תורה"ד** הובא דבריו **בב"י** (שם ד"ה וכתוב) משום דאי אפשר בענין אחר, חשיבא הכשר מצוה, **והחתם סופר** בתשובותיו (ח"ו סי' ז') כתוב עוד יותר, דכיון דאי אפשר לשמונה ימי חנוכה בלי שבת, א"כ החשמונאים שתקנו הדלקת נר חנוכה מעיקרא הכי תקנו להיות זמן הדלקתו קודם הלילה, עיי"ש, על כן דייקא ערב שבת מדליקין קודם ולאחריה מתפללין מנחה.

וממ"ש המג"א (או"ח סי' קל"ב סק"ד בא"ד) וכתב **בית יוסף** בשם **ארחות חיים** שהשיר שהלויים אומרים במקדש לא היו מצותן אלא בבוקר, והקשה **ר"מ אלשיך** בתשובה דמשנה שלימה שנינו (פ"ד דר"ה) שנתקלקלו הלויים בשיר של בין הערבים וכו' א"כ היו אומרים שירה, ומתוך **המג"א** ב' תירוצים, א' כמ"ש התוס' (שם ד"ה ונתקלקלו) דאם הביאו הנסכים בלילה לא היו אומרים שיר, ואף על גב דלכתחלה אין לאחר עד הלילה מ"מ אי עביד כשר, משא"כ בשיר של שחר דא"א לדחות כלל.

ובתירוץ ב' מקדים **המג"א** את דברי **הגהות מיימוניות** (פ"ג מתפלה) דשיר שעל הקרבן היו אומרים בעוד היום גדול שא"א שירה אחר תמיד של בין הערבים אף על גב דאכתי יום גדול הוא דאיכא בתריה קטורת ונרות עכ"ל, א"כ י"ל דה"נ כיון שנגמרה תפלת המנחה ה"ל כאלו כבר הקריבו התמיד ואין אומרים שירה אחריה, דבבית המקדש ה' אומרים בשעת ניסוך היין שעל הקרבן, אבל בשחר ה' מותר לומר אחריה דעדיין זמן שירה הוא כל היום, עיי"ש.

משמע **מהגהות מיימוניות** דלא רק דהקטרת האיברים היתה קודם לקטורת ונרות, אלא אף הנסכים היתה מקודם, אבל כבר הקשה **בשו"ת בית אפרים** (או"ח סי' ט' ד"ה והנה במג"א) על דבריו, דהא משנה שלימה שנינו ביומא (ל"א:) דקטורת של בין הערבים היתה קריבה בין אברים לנסכים, אלמא דקטורת קדים, ומתוך **הבית אפרים** דצ"ל דכוונת הגהות מיימוניות היא דאחר הקרבת הקרבן איכא קטורת ונרות כדאיתא בפסחים (נ"ט). אין לך דבר שמתעכב אחר תמיד של בין הערבים אלא קטורת ונרות, אבל כתב **הבית אפרים** דתימא חדא, דמ"מ מנ"ל דבשעת השיר אכתי יום גדול הוא, כיון דנסכים היא בתר הקטורת, ועוד דמ"ש שאין אומרים שירה אחר תמיד של בין הערבים אע"ג כו' היא גופא קשיא דמתניתין דונתקלקלו מוכח דאמרינן, ומסיים **הבית אפרים** וז"ל: "המ"א רוצה לתרץ מה שהקשה על הטור בדברי הגהות מיימוניות שהוא קשה ממנו".

ולי הצעיר צ"ע עוד, דהא לפי **המג"א** (בס"י רל"ג סק"א) דתפלת המנחה לא נתקנה נגד הקרבת תמיד של בין הערביים אלא כנגד המנחה הבאה עם התמיד, א"כ אף שהקריבו המנחה, אבל אכתי לא נסכו היין דבעת נסכו אומרים שירה ולמה לא יאמרו שיר של יום, וע"כ צריכין לטעם הראשון של המג"א.

ובאפיקי מגינים (או"ח סי' א' בביאורים סק"ט) הקשה עוד על **המג"א**, שבנה דבריו על **הגהות מיימוניות** דכ' דכיון שנגמרה תפלת המנחה ה"ל כאלו כבר הקריבו התמיד וא"א שיר אחריה, וע"כ כוונתו דהאמירה היא נגד כל מעשה התמיד אף נגד הקרבת האיברים, דאי נימא דאינו אלא נגד הדם אמאי אין אומרים שירה אחר תפלת המנחה, דהא השירה היתה קודם הקרבת האיברים, ובע"כ דתפלת מנחה היא נגד הקרבת איברים, א"כ צ"ע ממ"ש **המג"א** (בס"י א' סק"ט) דעיקר התפילה היא נגד זריקת הדם, ומתוך דהמג"א כתב כן רק לתרץ לשיטת **הגהות מיימוניות**, דס"ל **כהמגיד מישרים** (הובא במג"א, סי' א' סעי' ט') דאמירת פרשת התמיד היא נגד הקרבת האיברים דעיקר תפלה היא נגד זריקת הדם, אבל העיקר היא כתירוצו הראשון של המג"א, עיי"ש.

אבל אכתי יתחדש לנו דבר חדש לפי"ז דעכ"פ היינו צריכין לומר **פרשת התמיד** שאמירתו היא נגד זריקת הדם ו**פרשת הקטורת** שנגד הקטרת הקטורת, קודם הדלקת נרות חנוכה, משום דשניהם היו במקדש קודם הדלקת המנורה, ומצאתי **בשו"ת רבי עקיבא יוסף** (ה"ב סי' תל"ח) דהעיר על טעם החיד"א להתפלל מנחה בערב שבת קודם הדלקת נר חנוכה, משום דתפילת מנחה נגד תמידין והדלקת המנורה היתה אחר הקרבת התמיד, ומקשה דאטו נר חנוכה כנגד מנורת בהמ"ק אם כן היה נצרך להדליק שבעה נרות, אלא רק זכרון ופרסומי ניסא שהיה הנס שמונה ימים, ומסיים דמ"מ אפשר לו להקדים לומר קרבנות עם קטורת קודם נר חנוכה.

ונראה לישבו, ולפי זה יתישב ג"כ על מה אנו סומכים בכל ימות השנה לומר פרשיות של קרבנות אחר השקיעה, הלא בין **להט"ז** ובין **להמג"א** אמירת פרשת התמיד היא במקום שחיטת וזריקת התמיד, וזו אי אפשר לעשותו במקדש אחר השקיעה.

ונראה לומר מהלך חדש באמירת פרשת התמיד בין **להט"ז** ובין **להמג"א**, דלפי דעת **המג"א** דבתמיד של בין הערבים היתה הקטרת האיברים קודם לקטורת, ועיקר תפילת מנחה ס"ל **להמג"א** דהיא נגד הקרבת המנחה, א"כ אמירת פרשת התמיד קודם תפילת מנחה היא נגד הקטרת האיברים, וזו שפיר אפשר לאומרה אחר השקיעה, דרך שחיטת התמיד וזריקתו א"א אחר השקיעה, משום דדם נפסל בשקיעת החמה. אבל לא הקטרת האיברים.

ולפי **הט"ז** דס"ל דתפילת מנחה היא נגד הקטרת האימורים, אפ"ל חידוש דס"ל דאמירת פרשת התמיד היא במקום מנחת התמיד, ומזכירין בפרשת התמיד מנחת התמיד ועשירית האיפה וכו', וס"ל כשיטת **רבינו ירוחם** (הובא בלקוטי הלכות **בזבח תודה** עמ"ס תמיד סוף פ"ג) דס"ל דנסכים קודמין לנרות, וכן דעת **הגהות מיימוניות**, (הובא במג"א ס' קל"ב סק"ד), וכן נקט **הבית אפרים** (או"ח ס' ט') וכן דעת **החכם רבי ששת** השואל בתשובות **הרשב"א** (ח"א ס' ע"ט) דר' ששת סבר דנסכים עבד להו מקמי נרות, ואפ"ל לשיטת **הרשב"א** הנסכים קרבין לאחר הטבת שתי נרות, עיי"ש. עכ"פ א"ש אמירת הקרבנות אף **להט"ז** דהיא במקום אמירת מנחת התמיד, וזו אינה נפסלת בהשקיעה כנ"ל.

ואל תתמה שאין אמירת פרשת התמיד במקום שחיטת וזריקת התמיד, דהא עיקר זמן תפילת מנחה כתב **הרמב"ם** (פ"ג מהלכות תפלה ה"ב) שהוא בזמן מנחה קטנה, וכן נפסק **בשו"ע** (או"ח ס' לר"ג סעי' א'), **והפרי מגדים** (סי' רלד משב"ז סק"ב) כתב להקשות על דברי **הרמב"ם** (פ"ג מהלכות תפלה ה"ב) דהא כשר להקריב את התמיד של בין הערביים מחצי שעה אחר חצות, והוא זמן מנחה גדולה, משום שבדרך כלל היו מקריבין בבית המקדש את התמיד בזמן מנחה קטנה כיון שאסור להקריב שאר קרבנות אחר הקרבת התמיד של בין הערבים, לכך היו מאחרין הקרבת התמיד בכדי שיוכלו להקריב שאר הקרבנות קודם לכן, ולכתחילה עדיף להתפלל בזמן הקרבנות בפועל, ומקשה **הפמ"ג** שהרי לפי המבואר במשנה בפסחים (נ"ח.) הלא היו שוחטין את התמיד ג' שעות וחצי קודם הלילה, והוא שעה לפני מנחה קטנה ומיד זורקין את הדם, ולמה קבע **הרמב"ם** זמן תפלת המנחה לכתחילה שעה אחר שחיטתו, מזה מוכיח **הפמ"ג** שתפלת המנחה לא נתקנה כנגד שחיטת התמיד וזריקת דמו אלא נגד הקרבת האימורים, וכפי המבואר שם בפסחים זמן הקרבת איברי התמיד היה בזמן מנחה קטנה.

ובזה א"ש אמירת פרשת התמיד בכל ימות השנה אחר השקיעה, והן אמירתו בער"ש חנוכה אחר הדלקת נר חנוכה **דלהט"ז** אמירתו נגד המנחה הבאה עם התמיד, **ולהמג"א** אמירתו היא נגד הקטרת האיברים.

אבל עדיין צריך ישוב אמירת פרשת הקטורת קודם הדלקת נרות חנוכה גזו היתה בוודאי קודם ההדלקה במקדש, ואולי אפשר לישב למה אין אנו אומרים **פרשת הקטורת** קודם הדלקת נר חנוכה, דבספר **יפה ללב** (או"ח ס' א' סעיף טו"ב) כ' בשם אביו **מהר"ח פלאגי** בספרו **לב חיים** שהקשה למה לא תיקנו לקרות בכל יום בכלל פ' הקרבנות פ' הדלקת המנורה שבפרשת אמור כיון דהוי נמי מעבודת בהמ"ק, והשיב שם, דכיון שכ' בשו"ע שיאמר פ' מזבח מקטר קטורת וא"כ הוא מזכיר הנרות בעת שאומר ובהעלות אהרן את הנרות וכו' ולכן לא הוצרכו לתקן לאומרה בפנ"ע, לפי"ז אפ"ל דבחנוכה שאנו עושים פועל דמיוני בהדלקת המנורה זכר למנורה שהדליקו במקדש, וכמה הילכתא גבורתא ודינים אנו נוהגים בנרות חנוכה דומיא דמנורה במקדש, עיין במאמרינו **"זכר למקדש"**, ע"כ אין אנו אומרים **פרשת קטורת** דמזכירים בה נמי הנרות קודם שאנו מדליקין, ודו"ק.